

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli főrvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. budapesti kir. közjegyző. KIADJA: A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Tel.: 297—069.

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámja: 41.951.

Széljegyzetek a jegyzők magánmunkálkodásához.

A közellátási miniszter nemrégiben ékes dythirambusokkal illette a magyar községi jegyzői kart azért a már majdnem emberfeletti munkáért, amellyel a szerteágazóan nagymérvű közigazgatási teendőiken felül a közellátás szintén elég bonyolult gépezetét is alig kifogásolhatóan tartják üzemben. Ehhez az illő elismeréssel teljes megállapításhoz hozzátenni valónk alig volna, ha nem hiányzana belőle az a megállapítás, hogy mindezekben a munkatömegeken felül még arra is van idejük a községi jegyzőknek, hogy az ú. n. magánmunkálkodási teendőiket is — legalább is az elvállalás s a hirtelen összeütés tekintetében — maradéktalanul ellássák. Sőt a magánmunkálkodásra elsősorban és mindig van idejük. Abban a vonatkozásban ugyanis, hogy közigazgatási, — ideértve a közellátási teendőket is, — munkákkal agyonhalmozzák őket, panaszkodásuk állandóan fokozódik, arról azonban panaszhangot sem tőlük, sem a jegyzővédelmet érthető okokból mindig készséggel vállaló politikusoktól még nem hallottunk, mintha a magánmunkákkal a jegyzőket agyonhalmozták volna. Ebből következik, hogy a jegyzői munkasorrend élén a magánmunkálatok, legalább is azok elvállalása áll. Ezeket kell mindenekelőtt a magasabb jegyzőjogászi szaktudás keretén belül úgy-ahogy elvégezniök s ha ezek mellett nem jut elegendő idő a közigazgatási teendők megfelelő ellátására, akkor megnyomják a panaszgombot s zúg a panaszáradat mindaddig, amíg a jegyzői hivatal részére újabb munkaerőt beállítani sikerül. Ha jól emlékszünk azonban a 126.000/1912. B. M. sz. rendelettel alkotott jegyzői ügyviteli szabályzatban pontosan az ellenkezője foglaltatik a jelenlegi jegyzői munkasorrendpek, vagyis: „magánmunkálatokkal a jegyző csak annyiban foglalkozhatik, amennyiben azok őt hivatalos kötelességeinek teljesítésében nem akadályozzák“.

Széljegyzetek a jegyzők magánmunkálkodásához.

Szentiványi András dr.: A névazonosságok és következményeiknek kiküszöbölése.

Közlemények.

Halálozás.

Kitüntetések.

Lutitszky Jenő dr. valóságos államtitkár.

Az Országos Egylet ülése.

A nyugdíjintézet hírei.

A közjegyzők névjegyzéke.

Közjegyzői nyugdíjszolgáltatások felemelése.

Kepes Közjegyzői Díjszabásának új kiadása.

Leltározási szabálytalanságok.

Meghatalmazások új illeteke.

Hef. másolatok megküldése.

Állásközvetítések.

Rendeletek.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Szerkesztői üzenetek.

F. I. dr.

R. O. dr.

T. J. dr.

Végeredményben a jegyzők is csak emberek. Emberfelettit ők sem végezhetnek. Távol áll tőlünk annak állítása, mintha a jegyzők közigazgatási teendőiket általánosságban nem megfelelően látnák el. (Bár ezzel kapcsolatosan is volna annyi tiszteletteljes megjegyzésünk, hogy a jegyzőknek hivatásuk keretében behatóbban kellene foglalkozniok a falu népének nevelésével. Az adott viszonyok között p. o. olyszerű felvilágosító ténykedés keretében, hogy a közellátás érdekeit hasonlíthatatlanul jelentősebben szolgálná a falu, ha megmaradna szigorúan a törvényes fehér árterületen s ne állna igen sok helyen egyre növekvő mohósággal a fekete áradat szolgálatába.). Távol áll a kétségbevonása annak is, hogy a jegyzőknek a legnagyobb változatosságban rengeteg munkát kell végezniök. Ebben a lázas munkatempóban nyilván azok a munkálatok szenvednek hátrányt, amelyeknek elvégzéséhez különleges szaktudás, alaposság és megfelelő ítélőképesség szükséges s ezek a magánmunkálatok, amelyeket megfelelő szaktudás nélkül a jegyzőknek jól elvégezni akkor sem állana módjukban, ha arra bőségesen volna ráérő idejük. Ezek a magánmunkálatok tehát érthető okokból élénken nélkülözik a kellő szaktudást nemcsak, de az alaposságot is s amellet végleges lebonyolításuk a legtöbb esetben felületesen s késedelmesen történik.

* * *

A budapesti kir. közjegyzői kamara 1913. évben, a jegyzői magánmunkálatok megszüntetése tárgyában felterjesztést intézett az igazságügy-miniszterhez. A komoly alapossággal egybeállított felterjesztésben a kamara már akkor hivatkozott arra, hogy „A községi jegyzők testületeinek panaszaiából halljuk maguknak a jegyzőknek azt a beismerését, hogy a reájuk rótt kötelességeknek a munkatömeg miatt már-már alig képesek megfelelni, hogy tudásuk határát a nap-nap után szaporodó törvények, rendeletek, utasítások meghaladják. Ennek következménye azután, hogy azokat a teendőket, amelyeket megállapított rendes fizetésükért elsősorban teljesíteni tartoznának, elhanyagolják s tevékenységüket inkább a magánmunkálatok bőségesen termő talaján fejtik ki, mert hisz emberi természetből folyó gyengeség, hogy munkájáért kiki minél nagyobb anyagi előnyöket biztosítson magának. Ez a magánmunkálati tevékenység tehát elvonja a jegyzőt tulajdonképpen hivatásától s így kétségtelenül a közigazgatás jósága szenved a jegyzők magánmunkálati tevékenysége által.“ Tehát már 30 évvel ezelőtt panaszkodtak a jegyzők a nagy munkatömeg miatt. S azóta, különösen pedig a jelenlegi háború kezdete óta jó pár ezer törvény, rendelet s utasítás növelte a jegyzők munkakörét, úgy hogy ezek maradéktalan és kifogástalan elvégzése érdekében ma valóban elsőrangú kormányzati feladat volna a jegyzőket minél sürgősebben megszabadítani a magánmunkálatok terheitől!

A kamara felterjesztésében folytatólagosan arra hivatkozik, hogy a „közjegyzői intézmény léteérdeke, hogy a községi jegyzők magánmunkálatainak kérdése végre kielégítőleg megoldassék, hisz a közjegyzőség eredeti hivatása, az intézmény behozatalának célja: a perenkívüli ügyek intézése, főleg a magánjogi természetü ügyek okmányolása, az okiratszerkesztés, egyáltalán a megelőző jogszolgáltatás kezelése“. „A közjegyzőség ennek az alaphivatásának ezidőszerint főleg azért nem felelhet meg, mert különö-

sen vidéken a jogkereső közönség perenkívüli magánügyeiben nem a közjegyzőhöz, hanem a községi jegyzőhöz fordul, akinek kezeiben annyi közhatalósági hatalom és erő egyesül, hogy ez az erő a község egyszerű, a műveltség kisebb fokát is nélkülöző lakóinak magánügyeit vonzza, sőt magához kényszeríti.“ Vagyis a budapesti kir. közjegyzői kamara már 30 évvel ezelőtt is összeférhetetlennek minősítette a jegyzői magánmunkálatokat, illetve azoknak a jegyzők kezeiben való meghagyását s a közjegyzőség eredeti hivatásának megfelelően az okirat szerkesztést közjegyzői hatáskörbe kérte utalni. Azóta 30 év s egy világháború telt el. Sőt immár ötödik éve a második világháború sújtja eddig ismeretlen minőségű és arányú borzalmakkal az egész világot. A közjegyzői szervezetek és intézmények már számtalan felterjesztést intéztek illetékes helyekre s a jegyzői magánmunkálatok még mindig változatlanul a jegyzők kezében vannak nemcsak, hanem újabb jogszabályok bizonyos ténykedéseket s így különösen az aláírás hitelesítések egy részére vonatkozólag a közjegyzők mellett a községi jegyzők részére engedélyeztek konkurráló hatáskört.

A kamara felterjesztése hangsúlyozta, hogy a közjegyzői karnak s általában a magyar jogászai testületeknek a jegyzők magánmunkálatai megszüntetésére vonatkozó felterjesztései csupán, a telekkönyvi és örökösödési ügyekben való képviselést, illetve minden magánjogi vonatkozású okirat szerkesztése tárgyában kívánják a jegyzői magánmunkálkodási jogosítvány megvonását. Közigazgatási ügyekben a jegyzők magánmunkálkodási jogosítványát fenntartandónak találják. Ez az álláspontja különben jelenleg is a magyar jogászai szervezeteknek.

A felterjesztés befejező részében a kamara a közjegyzői intézmény hivatásának teljes fejlesztése és a jó közigazgatás megalapozása érdekében a jegyzők magánjogi vonatkozású magánmunkálkodásának egészben való megszüntetését kéri. Az elmúlt három évtized óta a magyar jogkereső közönség, különösen pedig a falu népe a jegyzői magánmunkálkodások eredményeként súlyos perek súlyos következményeit, súlyos károsodások terhét kénytelen vállalni, holott most már — a politikai vonatkozástól eltekintve — egyetlen indok sem szól a jegyzői magánmunkálkodás fenntartása mellett, de az indokok egész légiója az ellen.

* * *

A jegyzői magánmunkálatok díjait különben az 54.200/1943. B. M. számú rendelet, amely a Budapesti Közlöny 246. számában jelent meg, újra szabályozta. A rendelet bevezető részében a 47.300/1904. B. M. számú körrendeletre utal, amely szerint a jegyzői magánmunkálatok díjaira vonatkozólag általános követelményként állapított meg, hogy *általában csak mérsékelt díjak szedése engedhető meg*. Az utóbb hivatkozott rendelet azonban a díjak összegére nézve irányítást nem adott, ez az oka annak, hogy az ország területén a jegyzői munkálatok díjai különböző képen, sokszor lényeges eltéréssel vannak megállapítva. Az új rendelet a továbbiakban hangsúlyozza, hogy a díjaknak országosan egységes megállapítását nem kívánja, mert bizonyára lesznek olyan díjak, amelyeknek mértékét az ország egyes vidékein más és más szempontok szabják meg, a mai viszonyok között mégis szükségét látja a belügyminiszter annak, hogy a díjak leg-

magasabb mértéke tekintetében irányt szabjon. Minden esetre kívánatosabb lett volna egységes rendezés, azonban az új rendelet maximális keretei között bizonyos egység a díjtételek tekintetében mégis érvényesülhet. Hangsúlyozottan megállapítani kívánjuk, hogy *a rendelet szerint az ott kitüntetett díjakat meghaladó mértékben jegyzői magánmunkálatok után az ország egész területén nem számíthatók.*

A rendeletet nagyobb terjedelme miatt teljes részletességgel nem áll módunkban ismertetni, szükségesnek találjuk azonban az egyes fontosabb tételekre a közjegyzők részéről adott esetekben az ellenőrzés gyakorolhatása végett az alábbiakban reámutatni.

A hivatalos működésekért megállapított díjtételek fejezetében a magán-célra szolgáló községi bizonyítványok munkadíja 2 P, előjárósági becsü és értékbizonyítványok díja 100 P-ig 1.20 P, 500 P-ig 2 P, 1.000 P-ig 4 P, 2.000 P-ig 6 P, 6.000 P-ig 8 P, 10.000 P-ig 10 P, azon felül minden további 2.000 pengő után 1.60 P, a díj azonban 120 P-nél több nem lehet. Adóbizonyítványok díja 3 P, kivéve az illetékkiszabás céljaira kiállított adóbizonyítványokat, amelyek díjmentesek. Aláírások hitelesítése általában 1.30 P, (hogy a díj aláírásonként számítandó-e, arra nézve a rendeletben rendelkezés nincsen e részben kívánatos lett volna annak feltüntetése is, hogy aláírások hitelesítése csak azokban a kivételes esetekben eszközölhető a jegyzők által, amely eseteket jogszabályok kifejezetten jegyzői hatáskörbe utalnak. Kívánatos lett volna ez azért, ne hogy a jegyzők a rendelet általános intézkedéséből azt a téves következtetést vonják le, hogy aláírások hitelesítésére most már általános hatáskörük van). Az 5. pont szerint pénzügyi váltók aláírásának hitelesítéséért, ha a váltók értéke 100 pengőnél nagyobb 1 P, (ennél a nem tökéletesen szabatos szövegezésnél is feltüntetendő lett volna az 1886. évi VII. t.-c. 24. §-ára utalás, amely szerint a vakok által kiállított váltónyilatkozatok váltójogi hatályához az aláírásnak közjegyzői hitelesítése kívántatik meg. A vakok által eszközölt váltó nyilatkozatokat tehát a községi jegyzők nem hitelesíthetik), ennek a fejezetnek 6. és 7. pontjai a kataszteri birtok iver másolataiért és adóbevallási iver kiállításáért szedhető díjakat állapítják meg.

A magánmunkálatokért szedhető díjakról rendelkezik a rendelet második fejezete. Az 1. és 2. pontban a munkás- és szolgálati szerződések díjait sorolja fel, 3. pontban a vállalkozási, az ingó és ingatlan adásvételi, bérleti, haszónbérleti szerződések munkadíjait az alábbiakban állapítja meg: 300 pengőig 2.40 P, 400 P-ig 4 P, 1.000 P-ig 6 P, 2.000 P-ig 9 P, 4.000 P-ig 12 P, 10.000 P-ig 18 P, 10.000 pengőn túl minden további 1.000 pengő után 1.60 P a díj, amelynek összege azonban a 150 P-t meg nem haladhatja. Ugyanezek a díjak számíthatók végintézkedések írásba foglalásáért is. Egyoldalú okiratok, adóslevelek, kötelezvények, kezességi nyilatkozatok, biztosítási okiratok, stb. írásba foglalásáért a díj 300 P-ig 2 P, 600 P-ig 3.60 P, 1.600 P-ig 7 P, 4.000 P-ig 10 P, 10.000 P-ig 14 P, ezen felül minden tovább 1.000 pengő után 1.60 P, a díj összeg azonban a 120 P-t meg nem haladhatja. Törlési engedélyekért, elsőbbség átengedését tartalmazó nyilatkozatokért, bekebelezési engedélyért az előbb részletezett díjnak fele jár. A jogügyletekről készített okiratokba foglalt bekebelezési

vagy törlési engedélyért külön díjat számítani nem lehet. Vázrajz készítésének díja birtokrészletekként 4.80 P, ha a vázrajz csak egy birtokrészletről szól 3.40 P, az összes díj azonban 120 P-nél magasabb nem lehet. Telekkönyvi kérvényekért az összegre való tekintet nélkül 6 P számítható, egyéb kérvényekért, amelyek a rendeletben külön feltüntetve nincsenek szintén 6 P a díj. Másolatok díja oldalanként 1 P, ha azonban az irat számadást vagy túlnyomólag számtételekből álló kimutatást tartalmaz, a díj oldalanként 2 P, (szemben a kir. közjegyzők részére megállapított és minden esetben oldalanként csupán 1 P-t kitevő írásdíjjal). A továbbiakban különböző kisebb jelentőségű munkálatok díjait, gyámi számadások, magán levelek, postautalványok, egyszerű nyugták, útlevél és kivándorlási ügyekben különböző eljárások és iratok kiállítás díjait szabályozza a rendelet. A 22. pont szerint olyan okiratok elkészítésének díja, amelyekben az ügylet tárgyának értéke feltüntetve nincs egy ív terjedelemtől 6 P, minden további oldal 2 P. Ha a megkezdett munkálat a jegyző hibáján kívül abba maradt, a díj fele követelhető.

A rendelet pótdíjak című fejezetében megállapítja, hogy ha a munkálat nem a jegyző hivatalában, hanem a megbízó fél lakásán készíttetik, a megállapított díjakon felül 8 P pótdíj szedhető (szemben a kir. közjegyzők részére megállapított 4 P távozási díjjal), ha pedig a jegyző a munkálatot a fél kívánságára este nyolc órától reggel nyolc óráig végezte, a megállapított díjakon felül 11 P pótdíj szedhető. (E címen pótdíj szedési jogosultsága a kir. közjegyzőknek egyáltalában nincs.) Ha a jegyző a munkálatot a körjegyzőséghez tartozó más községben végzi, a meghatározott díjakon felül ugyanazt a napi- és fuvardíjat számíthatja fel, amely őt hivatalos küldetése során megilleti. A fenti pótdíjak azonban csak akkor követelhetők, ha a fél kifejezetten kívánta a munkálatoknak lakásán vagy a székhelytől különböző más községben való elkészítését.

* * *

A filmszínházakban „Aranypáva“ címen forgatnak jelenleg egy filmet. Ezt a filmet méltán lehetne a jegyzői magánmunkálkodás propaganda filmjének minősíteni. Egy öreg paraszt elhivatja a jegyzőt, hogy az részére végrendeletet készítsen. A jegyző magában mélyedt komolysággal el is készíti a végrendeletet, azt felolvassa az öreg parasztnak s felhívja őt, hogy a végrendeletet írja alá. Ez meg is történik, valamint az is, hogy ugyancsak a jegyző felhívására a helyszínen jelenlevő férfiak közül kettő, mint tanu szintén aláírja a végrendeletet. Ezek után pedig megjelenik a filmen premier planban a végrendelet a jegyző írásával, keltezéssel, a fél aláírásával s „előttünk“ egyszerű jelzéssel a két tanu aláírásával minden más záradék nélkül. A végrendelet tehát nemcsak a nem megfelelő számú tanuk alkalmazásának, de egyéb törvényes alakszerűségek betartásának hiánya miatt nyilván érvénytelen. A szcenárium szerzője tehát vagy tudatosan állította be a fentiek szerint a végrendelet készítését a történeti hűségnek megfelelően, hogy lám ilyen jogászai szaktudással magánmunkálkodnak a jegyzők, vagy pedig a szerző egy községi jegyzővel tájékoztatta magát a végrendelet alakszerűségei tekintetében s e szaktanács nyomán örököltette meg az utókor számára a jegyzői végrendeletet. A filmnek végrendelet készési

kockái mindenképen méltók a jogkereső közönség az irányú megnyugtató tájékoztatására, hogy hogyan lehet érvénytelen végrendeletet elkészíttetni s hogy e célból hova kell folyamodni. Alkalmasak a filmkockák annak igazolására is, hogy a köztudatban milyen magas jogászi szintet reprezentál a jegyzői magánmunkálkodás, amelynek fenntartásáért érdemes az illetékeseknek magukat a meggyőződés kizárásával exponálni.

A névazonosságok és következményeiknek kiküszöbölése.

Irtta: *Dr. Szentiványi András* erdődi kir. közjegyző.

A hasonló, főként pedig a teljesen egyező nevek telekkönyvi ügyekben sok tévedésnek és károsodásnak szolgálnak alapjául. A legelső kár az a temérdek idő- és munkaveszteség, amelyet a telekkönyvi elintézők és fogantatosítók, de általában minden, a telekkönyvvel foglalkozó egyén, tehát a közjegyzők és az ügyvédek is szenvednek a sok hasonló, vagy azonos nevű telekkönyvi jogosult közül a tényleg keresettnék felismeréséig. De ez még csak a kisebbik baj. Nagyobb hibák is fordulnak elő. Bemutatóul álljon itt, — legalább vázlatosan, — két megtörtént eset.

Első eset: Meghal P. Demeter örökhagyó. Hagyatékát lejárattják és átadják egyetlen gyermeknek, mint örökösnek. Eltelik néhány év, mikor megjelenik az örökös, egy a néhai örökhagyóval egy községből való, ugyancsak P. Demeter nevű egyénnel és sérelmezik, hogy az elhunyt P. Demeter hagyatéka tévesen lett beletárolva és átadva, mert azok az ingatlanok, amelyek a néhai hagyatékaként átadattak, nem a néhainak képezték tulajdonát, hanem a most megjelent P. Demeter tulajdonai voltak azok. Előadásuk igazolásául felmutatják azt az adásvételi szerződést, amely a néhai ingatlan vagyonának szerzéséről készült annakidején. A felmutatott szerződésnek a hagyatéki iratokkal való összehasonlítása eredményeként kiderül, hogy a hagyatékban egyetlen helyrajzi szám sem szerepel a szerződésben felvettek közül, majd a telekkönyvi kutatások bebizonyították, hogy a néhai hagyatékaként csakugyan a még élő és sérelmező P. Demeter vagyona adatott át. De ez azután maradéktalanul, úgy, hogy egy talpalattnyi sem maradt a nevében, viszont a néhainak egy talpalattnyija sem szavatoltatott be a hagyatékba. Szerencse volt, hogy az egyetlen örökös még él, hogy az ingatlanokból semmit el nem adott és meg nem terhelt és így jegyzőkönyvi nyilatkozatokkal könnyen helyrehozható volt a tévedés. (Jogerős átadásnál a helyreigazítás — az örökösödési eljárás már be lévén fejezve — jegyzőkönyv útján már alig volna eszközölhető, ebben az esetben a reparálás módja és alapja a felektől kiállított közös nyilatkozat. Szerk.).

A másik eset azonban már végzetesebb volt: Egy községben, egyik család három férfitagját: a nagyapát, az apát és az unokát egyformán P. Mihálynak hívták. Nevezzük talán a nagyapát P. M. I.-nek, az apát P. M.

II.-nek az unokát P. M. III.-nak. P. M. I. ingatlanvagyonát még életében átruházta fiára: P. M. II.-re. Ennek megtörténtekor P. M. I. volt az idősebb P. Mihály, míg fia: P. M. II. az ifjabb P. Mihály. Az átruházás telekkönyveztetvén, P. M. II. mint ifjabb P. Mihály jegyeztetik be tulajdonosként. Vagy két évtized múlva P. M. III.-nak egy tartásdíjperere keletkezik. Ekkor már ő az „ifjabb“ P. Mihály, míg atyja: P. M. II. ekkor már az „idősebb“. A telekkönyvben azonban még mindig P. M. II. a boldog „ifjabb“. P. M. III-t a felperes, mint ifjú P. Mihályt pereli, így marasztalja őt a bíróság, minek alapján a felperes a P. M. III. elleni követelése érvényesítésében, a végrehajtási eljárás során „ifjú“ P. Mihály ellen nyer végrehajtási jelzalogot. Végül is az ingatlant, mint „ifjabb“ P. Mihály tulajdonát elárverezik. P. M. II. pedig minderről csak akkor értesül, amikor az árverési vevő a birtokbavételre tesz lépéseket. Az összes végzések ugyanis „ifjú“ P. Mihály részére kézbesítettek, amely „ifjú“ P. Mihály most már a P. M. III. volt. Nem kell talán mondani, hogy a felek mindkét esetben irástudatlanok voltak, az utóbbi esetben pedig növelte még a tévedést az a tény is, hogy P. M. III. azóta, hogy ellene a per megindult nem egy községben lakott apjával: P. M. II.-vel.

Két eset im! De valószínűleg nem egyedülállóak, hanem sok-sok hasonló történt már, sőt történik napjainkban is. A telekkönyvi érdekeltek valamennyijének magasabb műveltsége kizárhatná ugyan az ily szembeeső eseteket, de egyrészt hol vagyunk még attól, hogy minden telekkönyvi érdekelt olvasni tudjon, sőt a végzéseket meg is értse! Másrészt: a telekkönyvi jogosítottaknak, vagy kötelezetteknek a telekkönyvben előforduló sok hasonló nevű közül való felismerésével és beazonosításával felmerülő munkatöbbletet még ez sem küszöböli ki.

Gondoskodni kell tehát a hasonló, vagy azonos nevéeknek a telekkönyvben való megkülönböztetéséről.

Vannak ugyan kísérletek eziránt, így a házastárs nevének feltüntetése a telekkönyvben, pl. Kovács József (kinek neje Nagy Julianna), stb., vagy az apa nevének feltüntetése pl. Balogh István (József fia), de ezek igazán csak kísérleteknek tekinthetők és közel sem kielégítőek. És nem is mindig megfelelőek. Házastárs neve például csak a már házasoknál jöhet szóba, a még meg nem házasultaknál ez a megkülönböztetési lehetőség egészen elesik. Az apa nevének feltüntetése pedig, — főként gyakori neveknél, mint pl. Kovács, Balog, Kis, Nagy, stb. — végkép nem elegendő a tévedések kizárásához.

Más módokat kell tehát keresni!

A legtökéletesebb lenne kétségtelenül az *azonossági szám*. Ez kizárná még a lehetőségét is minden tévedésnek, mert ebből igazán nem lehet két egyforma. Ez a lehetőség azonban még igen sokáig nem jöhet szóba egyszerűen azért, mert ahhoz, hogy azonossági számát mindenki tudja és megjegyezze, oly magas műveltségi szint szükséges, amelynek általánosságát még igen hosszú idők multával sem lehet remélni. (Addig is azonban kívánatos volna, hogy akinek már van azonossági száma, az köteles legyen azt minden hivatalos iratába bevezettetni, így különösen a tkvi bejegyzés cél-

jaira szolgáló iratokba, sőt, ha már rendszeresítették az azonossági számokat, igen kívánatos volna ezeknek az örökösödési eljárás rendjén s különösen az átadó végzésben való feltüntetése. Szerk.). Másrészt: ez a megkülönböztetési mód is eszik azoknál, akiknek születése nem magyar állami anyakönyvbe van bejegyezve. (A felekezeti anyakönyvekbe bevezetett születések azonossági számai felől legutóbb ugyan már történt intézkedés, de ez eddig még végrehajtva nincs.).

Kézenfekvőnek kinálkoznék azonban egy másik módszer, amely ha elméletileg nem is zárna ki abszolút pontossággal a tévedés lehetőségét, — tehát nem lenne oly hiánytalanul tökéletes, mint az azonossági szám, — de gyakorlatilag úgyszólván teljesen megoldaná a kérdést, mert a tévedés lehetőségét oly minimálisra szorítaná, hogy a fenmaradó lehetőséggel szinte már számolni sem kellene. Ez a módszer pedig, amely nem is új, hiszen két igen nagy intézményünk: honvédségünk és az Országos Társadalombiztosító Intézet már évek óta alkalmazzák (Budapesten az adóügyi hatóságok is. Szerk.) és mindkét helyen az érdekeltek tömegszerű sokasága ellenére is nagyszerűen bevált: a megjelölendő személy neve mellett a születési évnek és az anya nevének együttes feltüntetése. Kovács József (1904, Fekete Terézia) névirás s megnevezés, amelyben a zárójelben lévő szám Kovács József születési éve, a női név pedig anyja neve, szinte elméletileg is kizárólagos meghatározás. Ha véletlenül fordulna is elő az országban egy másik Kovács József, akinek anyja szintén Fekete Terézia, nem valószínű, hogy ez a másik Kovács József is pont az 1904. évben született volna.

És a személyiségnek ilyenképeni megjelölését alkalmazni lehetne nemcsak a telekkönyvi életre, hanem az élet minden egyéb terére is. Mennyivel kevesebb munkával járna az egyén kizárólagos megjelölése, mint manapság, a sok-sok szokásos adattal.

Általánossá lehetne és kellene tenni, hogy mindenki, amikor nevét hivatalos célra mondja, vagy leírja, mondja, vagy írja mindjárt ezt a két adatát is. És ha valakit bárhol, bármily vonatkozásban hivatalosan említene, — idéznek, jutalmaznak, kineveznek, büntetnek, stb., stb. — szintén alkalmazni ezen két, — az őt kizárólagosan megjelölő — adatát.

Ezen módszer ellen mindössze két érv látszik felhozhatónak. Egyik az a kis hiúsági szempont, hogy életkorát nem mindenki szereti mindig megvallani, de ez az érv nem komoly. A mai, egyre racionalisabbá váló világban már ritkaság számba megy, ha valaki korának nem a valóságnak megfelelő bevallásával akarja magát előnyösebben feltüntetni, úgy, hogy ezzel a nehézséggel, mint komollyal nem igen kellene már számolni. A másik nehézség már komolyabb és pedig az, hogy ezen két adatát ki-ki csak saját maga tudja. Egyrészt azonban az idők folyamán ez a nehézség is enyhülne, mert amikor gyakorlattá válnék a személyek ilyenformán való megjelölése, mind többen fogják tudni azok adatait, akikkel dolguk akad, másrészt a bejelentőhivatalok, községekben pedig a lakosság nyilvántartási (lakcímgjegyzékek, stb.) átlagban könnyen hozzájuttathatnának mindenkit a szükséges két adathoz. (Mindez indokoltabban áll egy esetleg létező azonossági szám alkalmazására is, amelyet elvégre nem azért rendszeresítettek, hogy a születési anyakönyvi kivonatokban megrekedjenek. Szerk.)

Ezenfelül: valakinek idegenek részéről történő megnevezésénél nem lenne szükséges ezen adatoknak feltüntetése, de amikor a megnevezett egyén bármily vonatkozásban, — élőszóval, vagy írásban, — megnyilatkozik, már mondja, vagy írja ezen két adatát is, minden ügy, vagy kapcsolat további folyamára már biztosítja a szükséges két adat birtokát.

Az említett nehézségek mellett azonban sok szembetűnő előny származhatnék ebből a módszerből. Az egyén ilyenképeni megjelölése mellett szó lehetne azután, — hogy visszatérjünk kiinduló pontunkhoz: a telekkönyvhöz, — a kiskorúságnak hivatalból való törléséről is, hogy ne forduljon elő az a manapság nem ritka eset, hogy valaki, aki 10—12 éves korában, vagy általában kiskorúsága idején lett a telekkönyvbe tulajdonosul bejegyezve, a bejegyzést követő 25—30, vagy 50 év múlva is „kiskorú“ legyen ott, mert közben nem csinált olyan, a telekkönyvön is keresztülmenő ügyletet, amely kiskorúsága törlését szükségessé tette volna.

A kiskorúság hivatalból való törlése és egyéb, részben ezzel kapcsolatos, részben egyéb telekkönyvi kérdések tárgyalása azonban ennek a cikknek keretét már meghaladja.

(A cikkben foglaltak tekintetében utalnunk kell arra, hogy ha a tkvi hatóságok szigorúan követik az e tárgyban kibocsátott utasításokat, így a 19.665/1893. I. M. sz. betétszerkesztési utasítás 124. §-ának azt a rendelkezését, hogy az „ifj.“ és „idősebb“ megjelöléseket mellőzni, ellenben a személyazonosság érdekében a házastárs, vagy szülő nevét kell feltüntetni; — továbbá a 39.994/1934. I. M. rendelet utasítását a tkvi bejegyzéseknél a személyazonossági adatok lehető részletes felsorolására; — a tévedések igen szűk körre fognak szorítkozni. Természetesen a személyazonosság igazolása körül a szigorú eljárás nem jelenti a másik véglet jogosságát, hogy t. i. kézenfekvő azonosság esetén is igazolást kíván némely tkvi hatóság. Szerk.)

Közlemények.

Halálozás Benkő Lajos dr. ceglédi kir. közjegyző Cegléden ez évi november hó 21. napján meghalt. A közjegyzőhelyettesi karból 1914. évben nevezték ki Losoncra kir. közjegyzővé, ahol az impérium változásig működött. 1925. évben Ceglédre helyezték át, ahol nem csak mint közjegyző, hanem városi, társadalmi és egyházi téren is most bekövetkezett haláláig igen értékes tevékenységet fejtett ki. Közéleti érdemes működése elismerésül az m. kir. kormányfőtanácsosi címmel tüntették ki. A közjegyzői közéletben is jelentősegteljesen munkálkodott, mint a budapesti kamarának 1925—1933-ig választmányi tagja. Elhalálozásáról a kamara a következő szövegű gyászjelentést bocsátotta ki: „A budapesti kir. közjegyzői kamara mély fájdalommal jelenti, hogy a közjegyzői karnak rendkívül nagyrabecsült, érdemes tagja dr. Benkő Lajos, m. kir. kormányfőtanácsos, ceglédi kir. közjegyző, folyó hó 21. napján Cegléden hirtelen elhunyt. A kir. közjegyzői karnak majdnem négy évtized óta közbecsülésben álló

nagyon értékes tagja volt. A ceglédi Rákóczi-út 46/c. alatti gyászszobából fogjuk őt folyó hó 23. napján d. u. 1/2 3 órakor utolsó útjára kísélni. Nemes emlékét kegyelettel őrizzük. Budapest, 1943. november hó 22. napján." A temetésen a kar tagjai közül is számosan jelentek meg s a kamara nevében id. Fésüs György dr. ceglédi kir. közjegyző közvetlen szavakkal búcsúztatta el s ugyancsak ő helyezte el a ravatalon a kamara koszorúját. A kamara az iroda részére helyettesül Kerényi Miklós dr. kir. közjegyző-helyettestet rendelte ki.

Kitüntetések. Magyarország Kormányzója Bathó Kálmán dr. budafoki, Benkő Lajos dr. ceglédi, Berzsenyi László dr. keszthelyi, Csempe Dénés dr. letenyei, vitéz Endrey Antal dr. hódmezővásárhelyi, Fejes János dr. balatonfüredi, Gálffy Ferenc dr. szegedi, nagybányai Horthy István dr. nyiregyházi, Horváth Sámuel dr. tekei, Illgen Aurél dr. dombovári, Jármay Béla dr. sátoraljaújhelyi, Kállay Endre dr. komáromvárosi, Koncsik Béla dr. jászberényi kir. közjegyzőknek a Nemzetvédelmi Keresztet adományozta. Ugyancsak adományozta Alaszka Jánosnak is, akit a hivatalos közlés szintén kir. közjegyzőnek tüntet föl, aki azonban tudomásunk szerint sem most, sem régebben nem volt tagja a kir. közjegyzői karnak.

Lutitszky Jenő dr. valóságos államtitkár. Magyarország Kormányzója Lutitszky Jenő dr. államtitkári címmel és jelleggel felruházott igazságügyminiszteri osztályfőnököt államtitkárrá nevezte ki. Lutitszky Jenő dr. sub auspiciis regis történt jogtudorává avatása után nemsokára, már 1913 évben lépett az igazságügyi szolgálatba. A különböző rangfokozatokon soronkívül áthaladva 1938-ban osztályfőnökké nevezték ki, 1943 év elején államtitkári címet és jelleget nyert s ezt most nem is egy évi idő eltelté előtt követte valóságos államtitkárrá történt kinevezése. Az igazságügyminisztériumnak a minisztert követő legelőkelőbb állásába történt előlépése három évtizeden át kimagasló elméleti és gyakorlati tudással, kitűnő jogász felkészültséggel folytatott igen komoly értékű igazságügyi szolgálat általános örömet keltő elismerése. Az előkelő kinevezésről a magyar közjegyzői kar, amelynek ügyeit mindenkor jóindulatú támogatásban részesítette, szintén őszinte örömmel vett tudomást.

Az Országos Egylet ülése. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének központi bizottsága Budapesten 1943. évi december hó 17. napján d. u. 5 órai kezdettel a budapesti kir. közjegyzői kamara tanácstermében ülést tart, amelyre a tagokat ezúton hívják meg.

A nyugdíjintézet hírei. A kir. közjegyzők és közjegyzőjelöltek nyugdíjintézetének állandó döntő bírósága Bares Ernő dr. vezetése alatt november hó 20. napján ülést tartott, amelyen Matheovics Ferenc dr. előadásában az intéző bizottságnak két panasszal megtámadott határozatát a panaszok elhárításával helybenhagyták. Az ülésen a nyugdíjintézetet Krenner Zoltán dr. intéző bizottsági tag képviselte s a döntő bíróság tagjai voltak a fent nevezett elnökön és előadón kívül Berzsenyi László dr. keszt. helyi, Joannovits Jenő dr. budapesti és Kottán Vilmos dr. élesdi kir. közjegyzők. — A nyugdíjintézet intéző bizottsága november 26. napján Cholnoky Imre dr. elnöklete alatt tartott ülést, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak.

A közjegyzők névjegyzéke. A Kir. Közjegyzők Közlönye szerkesztősége a jövő év elején a kir. közjegyzők névjegyzékét újlag el fogja készíteni, Felkéri ezért a szerkesztőség elsősorban a kamarákat, hogy a régi névjegyzékben közölt adatoknak megfelelően a kamarák tisztikarának és választmányának s az egyes közjegyzőknek jegyzékét a megfelelő adatokkal együtt mielőbb állítsák össze s a jegyzéket december hó végéig a szerkesztőség címére küldjék meg. A jegyzék adatai az 1943. év december 31. napján fennállott állapotnak feleljenek meg. Az egyes kir. közjegyzőket pedig arra kéri a szerkesztőség, hogy amennyiben az előző névjegyzékben reájuk nézve téves adatok közöltettek volna, a kívánt helyesbitést a fenti határidőben a szerkesztőséggel szintén közöljék. A szerkesztőség u. i. súlyt kíván helyezni arra, hogy az új névjegyzék a lehetőség szerint minden vonatkozásban pontos adatokat tartalmazzon.

Közjegyzői nyugdíj szolgáltatások felemelése Megemlékeztünk már arról, hogy a nyugdíjintézet intézőbizottsága felterjesztést intézett az Igazságügyminiszterhez, hogy a súlyosan változott gazdasági viszonyokra való tekintettel engedélyezze a nyugdíj szolgáltatások felemelését. A Igazságügyminiszter a felterjesztésben felhozott indokok honorálásával a felemeléshez hozzájárult s e tárgyban a Budapesti Közlöny 269. számában megjelent következő. 85.100/1943. I. M. számú rendeletet bocsátotta ki:

1. §. A 15.600/1943. I. M. számú rendelet (R. T. 502.) 24. §-ának első bekezdése helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

A rokkantsági nyugdíj összege:

I. ha a nyugdíjra jogosultnak hozzátartozója nincs, a) a kir. közjegyzőnek havi 350 P, b) helyettesi jogosultsággal bíró közjegyzőjelöltnek havi 300 P, c) helyettesi jogosultsággal nem bíró közjegyzőjelöltnek havi 175 P.

II. ha a nyugdíjjogosultnak felesége is van, a) a kir. közjegyzőnek havi 450 P, b) helyettesi jogosultsággal bíró közjegyzőjelöltnek havi 400 P, c) helyettesi jogosultsággal nem bíró közjegyzőjelöltnek havi 275 P,

III. ha a nyugdíjjogosultnak törvényes gyermeke van, minden gyermek után 125 P nevelési pótlék is jár.

2. §. A 15.600/1934. I. M. számú rendelet 27. §-ának első bekezdése helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

Az özvegyi nyugdíj összege:

I. ha gyermek nincs, a) kir. közjegyző özvegyének havi 350 P, b) helyettesi jogosultsággal bíró közjegyzőjelölt özvegyének havi 300 P, c) helyettesi jogosultsággal nem bíró közjegyzőjelölt özvegyének havi 250 P,

II. ha a meghalt közjegyzőnek vagy közjegyzőjelöltnek törvényes gyermeke is van, minden gyermek után 125 P nevelési pótlék is jár.

3. §. A 15.600/1934. I. M. számú rendelet 31. §-ának első bekezdése helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

Az árvaellátási díj összege havi 150 P.

4. §. A 15.600/1934. I. M. számú rendelet 39. §-ának első és második bekezdése helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

A helyettesi jogosultsággal bíró közjegyzőjelölt járuléka a működésnek első öt évében havi 15 P, a következő öt évi működése alatt havi 20 P, a tizedik működési év betöltése után havi 30 P.

A helyettesi jogosultsággal nem bíró közjegyzőjelölt járuléka havi 10 P.

5. §. A 15.600/1934. I. M. számú rendelet 41. §-ának első bekezdése akként módosítottatik, hogy a nyugdíjintézeti járulék havi részletét legkésőbb az illető hónap 5. napjáig kell befizetni.

6. §. A jelen rendelet a kihirdetésének napján lép hatályba, s ezzel a 81.218/1941. I. M. számú rendelet (R. T. 4049.) hatályát veszti.

Kepes Közjegyzői Díjszabásának új kiadása. E közlőny mult számában megemlékeztünk arról, hogy *Kepes János* dr. székesfehérvári kir. közjegyzői összeállításában a Közjegyzői Díjszabásnak immár VI. kiadása jelent meg. A közjegyzői gyakorlatban igen hasznos szolgálatokat teljesítő Díjszabásnak Illetékjogi útmutatójáról az Illetékügyi Közlöny legutóbb megjelent számában *Nagy Dezső Bálint* dr. kir. közigazgatási bíró, a közlőny egyik szerkesztője tollából az alábbi ismertetési közli: „Hogy a szerző mily hasznos és eredményes munkát végzett az illetékjog irodalmi művelésével s hogy kiadványai mily népszerűségnek örvendenek különösen a kartársai, a kir. közjegyzők körében, bizonyítja, hogy ez a munka immár a VI. kiadásban jelenik meg. Szerző igen szerényen a fenti főcím alatt mintegy magyarázatképen megjegyzi „a kir. közjegyzői gyakorlatban“, s néhány soros bevezetőjében is megemlíti, hogy munkája túlnyomó részben csak a közjegyzői gyakorlatra vonatkozó útmutatásokat tartalmazza, meg kell azonban állapítanunk, hogy ez a betürendes összeállítás a jogélet egész terén, bárki által hasznosan és eredményesen használható. Már rövid betekintés után is szembetűnő az a gondos, fáradságos munka és precizitás, amellyel ez az összeállítás készült és pedig többhelyütt egészen egyéni fel fogásban. Utalok e részben különösen az öröklési és ajándékozási illedekekről szóló, könnyen áttekinthető, táblázatokra. Nem elégszik meg, mint a legtöbb ilyen összeállítás a tételek egyszerű közlésével, hanem a jogforrásokat is közli. Végül külön köszönetet is kell mondanunk a szerzőnek azért, hogy bevezető soraiiban lapunkra, mint az illetéki jogász számára nélkülözhetetlen szaklapra külön is utal“.

Leltározási szabálytalanságok Budapesten a XII., Ráth György-uca 5. szám alatt elhalt, lakással azonban a II., Donáti-uca 13/a számú házban rendelkezett örökhagyó hagyatékának leltározására az örökösök ügyvédjének megkeresésére a XII. ker. előljároságon a hagyatéki előadói tiszttel megbízott főjegyző határnapot tűzött. A határidőben azonban rosszullete miatt megjelenni nem tudott s a leltározást a XII. ker. előljároságon alkalmazott becsüs saját becsüsi segédje társaságában fogatosította örökhagyónak a II. kerületben volt lakásán. A leltározásnál már kétségtelen megállapítást nyert, hogy örökhagyónak utolsó lakása a II. és nem a XII. kerületben volt, a XII. kerületi becsüs azonban a leltározást ennek ellenére s a XII. kerületi leltározó közeg jelenléte nélkül fogatosította. A leltározást tehát arra nem illetékes előljároságnak nem a leltározásra illetékes közeg, hanem a becsüs fogatosította. Ekként a fogatosítás elég patriárká-

lis keretek között történt, mintha nem is egy székesfővárosi kerületi, hanem egy magas hegyvidéki kisközség előljároságának ténykedéséről volna szó. A szabálytalan leltározást az illetékes kir. közjegyző bejelentette a budapesti kir. közjegyzői kamarának, amely viszont a szükségesnek látszó megtorló intézkedések fogatosítása végett megkereste Budapest székesfőváros polgármesterét. A polgármester 6986/1943. I. sz. véghatározata szerint az ügyben vizsgálatot tett folyamatba s annak eredményeként a kamara megkeresésében foglalt panaszt alaposnak találván akként intézkedett, hogy a) a XII. kerületi előljárosát felhívta, hogy a hatóságához beosztott főjegyzőt megintse s figyelmeztesse őt arra, hogy az örökösödési eljárás és az azt kiegészítő jogszabályokban foglalt rendelkezéseket a jövőben pontosan tartsa be és az eljárásnál alkalmazott szakértők és becsüsök ténykedését a legszigorúbb keretek közé szorítsa, b) felhívta a II. kerületi előljárosát, hogy a hagyatéki ügyek intézésével megbízott irodafőtisztet, aki a leltározást fogatosító XII. kerületi becsüs részéről neki átadott leltározási díjat elfogadta s saját céljaira fordította, ugyancsak intse meg, s figyelmeztesse arra, hogy amennyiben a jövőben valamely hasonló szabálytalanságot követne el, ellene a fegyelmi eljárás fog folyamatba tétetni s végül c) felhívta a polgármester a IX. kerületi előljárosát, mint a kerületi előljárosok értekezletének elnökét, hogy a legközelebbi értekezleten a véghatározatban ismertetett visszasságok kiküszöbölésére és megakadályozására az összes kerületi előljárosokat utasítsa. A polgármester érélyes intézkedésének remélhetőleg meg lesz az az eredménye, hogy a jövőben ilyen leltározási szabálytalanságok nem fogják a székesfőváros közigazgatásának jóhírét veszélyeztetni.

Meghatalmazások új illedeke. A Budapesti Közlöny 1943. nov. 18-diki számában megjelent 5170—1943. M. E. rendelet, a meghatalmazások új illedektételeit, 1943. dec. 1-i életbelépéssel, az alábbiak szerint állapította meg:

a) Ha a meghatalmazásban a meghatalmazott részére díj vagy jutalom van kikötve, ennek összege után 3% (+ 50% r. p.) illedeket kell leróni, amely azonban az alábbi b) pontban megállapított illedeknél kevesebb nem lehet. —

b) Ha a meghatalmazásban díj vagy jutalom kikötve nincs, a meghatalmazás illedeke az eljárás tárgyának értékéhez képest

500 P-ig — P. 75 fill.

500 P-n felül 1.000 P-ig 1 P. 50 fill.

1.000 P-n felül 5.000 P-ig 2 P. 50 fill.

5.000 P-n felül, valamint oly esetben, amikor az eljárás nem vagyoni jogi igény érvényesítésére irányul: 3 P.

Az ügyvédi meghatalmazás igazolására szolgáló bélyeges nyomtatványok a fentiek szerint megfelelő okirati illedekbélyeggel egészítendő ki és az állandó összegű meghatalmazási illedektételeknek megfelelő okirati illedekbélyegeken felül *ugyanoly értékű* (eddig az ügyvédi jóléti bélyeg az okirati bélyegnek csak 20%-a volt s a mostani emelés az ügyvédi nyugdíjintézetet óhajtja szociális céljai hathatósabb szolgálatára erősíteni), ügyvédi jóléti hozzájárulási bélyeggel kell ellátni s illetve kiegészíteni. A dr. Kepes-féle

Illetékjogi útmutató VI-dik kiadásának 49-dik oldalán a „Meghatalmazások” című rész helyébe fentiek pótlandók. A pótlást különben külön lapra kinyomtatva a díjszabást vásárlóknak rövidesen szét fogják küldeni.

Hef. másolatok megküldése. Különböző testületek és intézmények ahelyett, hogy — amint eddig is gyakorlatban volt — a közjegyzői irodákban szereztek volna közvetlenül felvilágosítást az egyes halálesetfelvételek adatai felől, újabban megkereséseket intéznek a kir. közjegyzőkhöz a hef-ek hivatalos másolatainak soron kívül leendő megküldése iránt. Ilyen megkeresések érkeznek az OTL-től (amely már külön levelező lapokat nyomtatott erre a célra), a Mabitól, a bpesti klinikák gazdasági igazgatóságától, a postától, stb. A megkeresések újabban mind nagyobb számban érkeznek úgy, hogy azok teljesítése a kir. közjegyzőknek indokolatlan megterhelést jelent, különösen a budapesti közjegyzőknél, ahol az illető intézmények a szükséges adatokat az eddigi gyakorlatnak megfelelően közvetlenül is megszerezhetik. Az OTL megkereséseiben az 1927:XXI. t.-c. 196. §-ára hivatkozik, amely szerint „a hatóságok az intézetek törvényszerű megkereséseinek eleget tenni s azokat működésükben támogatni kötelesek”. Ebből a törvényhelyből azonban aligha lehet következtetni annak a megkeresésnek törvényszerűségére, amely javarészt kényelmi okokból a közjegyzőket jelentős munkával és nyomtatványköltséggel megterheli. A 43.194/1895. I. M. rendelet 72. §-a szerint a hagyatéki iratokat a felek — a hivatkozotti intézmények, mint hagyatéki hitelezők e vonatkozásban nyilván feleknek tekintendők, — a kir. közjegyzőnél megtekinthetik s azokról egyszerű vagy hitelesített másolatokat vehetnek. E kötelezettséget rója törvényes jogszabály e vonatkozásban a kir. közjegyzőkre. Ezt meghaladóan hivatalos intézmények, mint hagyatéki hitelezők megkereséseinek eleget tenni s a hef-ek másolatait megküldeni nem tartoznak. A budapesti kir. közjegyzői kamara különben a november hó 9-én tartott választmányi ülésen foglalkozott a kérdéssel s abban mindenben a fentieknek megfelelő álláspontot foglalta el.

Azonnali belépésre *közjegyzőhelyettes* vagy a közjegyzői irodai teendőikben teljes jártassággal bíró munkaerőt keresek. Román nyelv bírása okvetlen szükséges. Jelentkezők közölgék fizetési igényeiket e címre: Rác József dr. kir. közjegyző, Bethlen.

Vidéki közjegyző közjegyzői munkákban teljesen jártas gyakorlott fiatal *férfi munkaerőt keres* január elsejére jó fizetéssel. Cím a kiadóban.

Aubermann Miklós dr. kir. közjegyzőhelyettes 6 évi helyettesi, ezt megelőzően 10 évi ügyvédi gyakorlattal helyettesi állást keres. Címe: Budapest, IX., Rháday-uca 38. I. 8.

Több éves közjegyzői irodai gyakorlattal rendelkező *közjegyzősegéd* állást keres. Cím: Hézer Margit, Orosháza, Lehel-u. 45.

Szépírásu, gépirásban s telekkönyvi ügyekben jártas ny. bírósági főtiszt, közjegyzői irodában, esetleg vidéken is elhelyezkedne. Cím: Vass Ferenc, VIII., Népszínház-u. 20. III. 1.

Közjegyzői segédnő 22 évi közjegyzői irodai gyakorlattal azonnali belépésre esetleg vidéken is állást keres. Cím a kiadóban.

Rendeleték

4.490/1943. M. E. sz. A közérdekű birtokműveletekkel foglalkozó intézetek ingatlan adásvételeinek illetékmentessége. (Bp. K. 223.).

73.000/1943. I. M. sz. A bírósági végrehajtókat megillető díjak újabb szabályozása. (Bp. K. 230.).

4.780/1943. M. E. sz. Az 1.940/1041. M. E., valamint a 2.810/1942. M. E. számú rendelet alapján a magyar államkincstár ellen indított törlési perek és kártalanítási eljárások felfüggesztése. (Bp. K. 231.).

54.200/1943. B. M. sz. A községi és körjegyzői magánmunkálatokról szóló szabályrendeletekben megállapított díjak mértéke. (Bp. K. 246.).

Joggyakorlat.*

Magánjog

87. Az 1876: XVI. t.-c. 23. §-a szerint a *végrendelkező által önkezüleg irt és aláirt végrendelet* tanuk alkalmazása nélkül érvényes akkor, ha az a végrendelkező által közjegyzőnek megőrzés végett személyesen adatik át s ha az alkalommal a végrendelkező a közjegyző előtt kijelenti, hogy az okirat az ő végrendeletét tartalmazza. Minthogy az örökhagyó végrendeletének letéteményezésénél a törvény által megkívánt alakosságokat megtartotta, az önkezüleg irt és aláirt magánvégrendelet a törvény 23. §-a értelmében abban az esetben is érvényes, ha a végrendelkezéskor közreműködött tanuk a tanuskodásra alkalmatlanok voltak. Örökhagyó végrendelete a letéteményezés folytán tanuk alkalmazása nélkül is érvényes lévén, közömbös, hogy a végrendelet az 1876: XVI. t.-c. 1. és 3. §-ában a tanuk tekintetében meghatározott *alaki* kellékeknek megfelel-e vagy sem és hogy az örökhagyó a tanuk együttes jelenlétében jelentette-e ki, hogy az okirat az ő végrendeletét tartalmazza. (K. P. I. 348/1943.).

88. Az örökhagyó *letéteményezett végrendeletének* érvényességét nem érinti, hogy a kir. közjegyző a végrendeletet tartalmazó lezárt és lepecsételt borítékon keresztülhúzott zsinorral magát a végrendeletet is át nem füzte, mert amint azt a kir. Kúria a 269. számú elvi határozatában is kifejezésre juttatta, a végrendelet lepecsételésére nézve az 1876: XVI. t.-c. 24. §-ában előirt szabály betartása nem érvényességi feltétel, hanem óvintézkedés avégből, hogy a végrendelet érintetlensége biztosíttassék. (K. P. I. 348/1943.).

89. A házban található *összes ingóságok fogalmi köre* értelmezésre szorul, mert az ingóságoknak ilyen körülírása a körülményekhez képest azt

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Budapesten székelő bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap”, a „Magyar Jogi Szemle” és „Gazdasági Jog” című szaklapok alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékjogi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny” című szaklap közlései nyomán.

is jelentheti, hogy a végrendelezők ezzel a kifejezéssel a házhoz tartozó ingóságok összeségét akarták megjelölni anélkül, hogy ideértették volna a pénzüket, takarékbetétjüket és követeléseiket még akkor is, ha a pénz, betétkönyvek s adós kötelezvények a házban voltak is. A pénzbeli vagyonnak ugyanis olyan önálló jellege van, amelynél fogva erről a vagyonról a végrendeletben rendszerint külön szoktak intézkedni. Ennélfogva örökhagyóknak valódi akaratát végintézkedésüknek e része tekintetében a körülményekből vont következtetés útján kell felderíteni. Ezirányú megállapításnál a bíróság figyelembe vette, hogy az öröklési szerződést közjegyző fogalmazta, aki vallomásában azt adta elő, hogy a szerződő felek a házban levő ingóságokon csupán házi felszerelést és más felszerelést értettek. (K. P. I. 424/1943.).

90. A *közösen végrendelezők* azon kölcsönös kijelentése, hogy a közülük túlélő örökös — amennyiben leszármazói nem lennének és az öröklendő vagyont megtartania sikerülne — halála esetére az előbb elhaltnak rokonait a legjobb belátása és lelkiismerete szerint részeltesse az öröklendő vagyonban, ha ezt a rokonok tanúsítandó magaviseletükkel megérdemelnék, az örökhagyóra nézve jogilag kikényszeríthető kötelezettséget nem, hanem csak erkölcsi kötelezettséget állapít meg. (K. P. I. 4179/1942.).

91. *Ingyen adásvételi szerződés* érvénytelensége esetén a vevőnek az ingatlan visszabocsátása ellenében nem az ingatlan jelenlegi értékéhez, hanem az általa fizetett vételár visszatérítéséhez van igénye. (K. P. VI. 4132/1942.).

92. Azt az özvegyet, aki a férjétől annak halálakor különváltan él, *özvegyi jog* csak akkor illeti meg, ha bizonyítja, hogy a férj a különélésre okot szolgáltatott, vagy, hogy a férj az életközösség megszakítását és a különélést megbocsátotta. (K. P. I. 3748/1942.).

93. Az 1876: XVI. t.-c. 5. §-a az *írásbeli magánvégrendelet* érvényességéhez szükséges elfogadó nyilatkozat hatályosságát nem köti határozott szavak vagy kifejezések használatához és azt sem írja elő, hogy a végrendeleti tanuk az elfogadó nyilatkozat megtételének igazolásában a végrendelező elfogadó nyilatkozatát szószerint idézzék. Ennélfogva a hivatkozott törvényszakasz rendelkezésének megfelel minden olyan nyilatkozat, melynek tartalmából megállapítható, hogy a végrendelező azzal, hogy az előtte felolvasott okiratnak végakarataként való elfogadását akarta kijelenteni, valamint minden olyan záradék, amelynek az a kétségtelen értelme, hogy azzal a végrendeleti tanuk az elfogadó nyilatkozat megtételét igazolják. A végrendelet írója alatt mindazokat kell érteni, akik az okirat létrehozásában akár testi, akár pedig szellemi munkával közreműködnek. (K. P. I. 3788/1942.).

94. A telekkönyvi betétben az *utóöröklési jog* tévedésből nem jegyeztetett fel. Ez a körülmény azonban az utóörökösök mellőzésével az egyedül tulajdonosként bejegyzett előörökösrel szerződött ingatlan vásárló jóhiszeműségét nem állapítja meg, mert a telekkönyvbe bejegyzett valamely jogosítvány, az adott esetben tulajdonjog tartalmát a telekkönyvi bejegyzésnek és a bejegyzés alapjául szolgáló okiratnak a tartalma együttesen tanúsítja. Ennélfogva a telekkönyvbe vetett bizalomra s az ebből származó jóhisze-

műségre csak az hivatkozhatik, aki a telekkönyvi bejegyzés alapjául szolgáló okiratot is megtekintette. (K. P. I. 1915/1942.).

95. A házasság jogi fennállása alatt a közös lakás már csak a házasság fenntartása érdekében is fenntartandó, s a közös lakás használati jogából az egyik házastárs a másikat a tulajdonos fogalmából folyó rendelkezési jog alapján alapos ok nélkül ki nem zárhatja. A közös lakásban bennmaradó házastárs abból csak alapos ok miatt zárható ki, amiből okszerűen következik, hogy alapos ok fennforgása esetén a közös lakásnak az egyik házastárs részéről gyakorolt használati joga a másik házastársnak tulajdonosi fogalmából folyó kizárólagos rendelkezési joga alapján megvonható. (K. P. III. 1932/1943.).

96. A házastársak *ajándékozási és öröklési szerződést* nyilván abban a feltevésben kötötték, hogy zavartalan házassági együttélésben fognak élni. Ez a feltevés meghiúsult, ami miatt azonban a felperes a szerződés hatálytalanságát sikerrel nem kérheti, mert az életközösség a házastársak között az örökhagyó hibájából szűnt meg. A Kúria 993. számú polgári jogi eivi határozatában kifejezett jogszabály szerint a házastársat a házastárs után nem illeti meg öröklési jog, ha az örökhagyó halála idejében a házasság felbontását kérhette s eziránt, vagy az ágytól és asztaltól való elválasztás iránt a keresetet megindította, vagy erre megbízást adott, vagy a kereset megindításában gátolva volt. Ennek a jogszabálynak alapján azonban a felperes az alperes férjnek az öröklésre való érdemtelenége megállapítását nem kérheti, mert ha valók is azok a cselekmények és mulasztások, amelyeknek házasság bontó okul az örökhagyó halála idejében való fennforgását a felperes állítja, s ha ezek bontóok megállapítására alkalmasak lennének is, az örökhagyó sem pert nem indított, sem annak megindítására megbízást nem adott, azt pedig, hogy a kereset megindításában akadályozva volt, megállapítani nem lehet. (K. P. I. 3036/1943.).

97. Az *elidegenítési és terhelési tilalom* nem állapítható meg feltétlenül magánakarattal, hanem csak a jogszabályokban gyökerező korlátok között. Ezek a korlátok megszabják, hogy a tilalom létesítése az ingatlan átruházásával egyidejűleg és kapcsolatban történjék, s ennek következményeként a telekkönyvi bejegyzés is így fogantassék és hogy továbbá a tilalom a harmadik személynek vagy magának az átruházónak a tilalmas ingatlan állagára vonatkozólag valamely igénye biztosítását célozza. Az ingatlanát járadék fejében átruházónak a járadékszolgáltatás nem teljesítése esetében keletkező visszakövetelési joga az ingatlan állagára vonatkozik. A telekkönyvi fogantatás csupán alaki jelentőségű lévén, nincs akadálya annak, hogy a tulajdonjog átruházásának bejegyzésével egyidejűleg bármely okból fel nem jegyzett tilalom később mégis feljegyeztessék. (K. Pk. V. 5139/1942.).

98. *Kézizálog szerzéséhez* a zálogtárgy birtokbaadása szükséges s csupán bizonyos esetekben pótolja ezt a jelképes átadás, de az ily átadás jogszerűségének is érvényességi feltétele, hogy a zálogtárgy a záloghitelező rendelkezési joga alá kerüljön s másrészt a tulajdonos rendelkezési joga külsőleg is kifejezett, tehát harmadik személy által is felismerhető módon történjék. (K. P. VII. 5217/1942.).

99. *Köteles rész kiszámításánál* a hagyatéknak az öröklés megnyíltakor, az örökhagyó által életében ingyenesen juttatott vagyonban pedig a juttatáskor volt értéke az irányadó. Ez a szabály azonban csak a rendes gazdasági és forgalmi viszonyokra vonatkozik, nem alkalmazható akkor, ha az értékmegállapítás szempontjából irányadó időpontoktól addig az időpontig, amikor a köteles részt ki kell adni a kiszabás alapjául szolgáló vagyontárgyak értéke az általános gazdasági viszonyok miatt aránytalan nagy mértékben emelkedik, vagy csökken, mert ebben az esetben az öröklés megnyíltakor s illetve az adományozáskor volt értékek alapján megállapított köteles részt is az alapul szolgáló vagyon értékemelkedésének vagy csökkenésének méltányos figyelembevételével megfelelően emelni vagy csökkenteni kell. (K. P. I. 5341/1942.).

100. Az a jogszabály, amely szerint főszerzőnek tekintendő a honorácior férj is, szigorúan alkalmazandó. A *főszerzői minőséget* a honorácior férj a házasság tartama alatt el is veszítheti, s egyébként csak arra a vagyonra tekinthető főszerzőnek, amely kizárólag a honoráciori foglalkozásból eredően állott elő. A közszerzemény megosztásánál figyelembe jöhet méltányossági szempontként az a körülmény, hogy a feleség munkájának eredménye nem egyenértékű a férj munkájának eredményével. A gazdasági akadémiai oklevéllel rendelkező gazdatiszt honoráciornak s mint ilyen, arra a vagyonra nézve, amely ebből a foglalkozásból származóan állott elő, főszerzőnek tekintendő. A gazdatisztnak haszonbérleti foglalkozásából eredő vagyonszaporulata azonban közszerzemény. (K. P. III. 5796/1942.).

101. A *jelzálogjog* az ingatlanok olyan tartozékára, amely azzal tartósan összekapcsolva nincs, ki nem terjed. A tartós kapcsolat előfeltételén nem az ingatlanvaló állandó testi összekapcsoltság, hanem a gazdasági értelemben vett olyan tartós kapcsolat értendő, amelynek az ingatlanok tartós használatára rendelt ingóknak a rendeltetése külsőleg is felismerhető. Az ingatlanok azok a tartozékai, amelyekre a jelzálogjog annak bejegyzésekor kiterjed, tekintet nélkül arra, hogy azoknak összeírása és becslése ingók módjára megtörtént-e, a jelzálogjog alól csak akkor szabadulnak fel, ha felszabadulásuk a rendes gazdálkodás szabályainak megfelel. (K. P. V. 3660/1942.).

102. A tulajdonost tiltó rendelkezés hiányában nem lehet elzárni attól a jogától, hogy ha azt a gazdaság céljainak elérése végett érdekében állónak tartja, a saját telkén egy másik telkének előnyére *telki szolgalmi jogot* alapíthasson. Pk. V. 4835/1942.).

103. A *jóerkölcsökre ütköző jogügyletek* alapján történt teljesítések visszakövetelése iránti igények bírói jogsegélyben rendszerint nem részesíthetők, ha azonban úgy a szolgáltatás adás, mint annak elfogadása egyaránt erkölestelen volt, visszakövetelésnek lehet helye annyiban, amennyiben az eset körülményeire figyelemmel az a méltányosságnak megfelel. (K. P. V. 1777/1942.).

104. A *köteles rész* az arra jogosultnak rendszerint pénzben jár, természetben csak akkor, ha az örökhagyó érvényes végrendeletben ekként rendelkezett, vagy ha a köteles részre jogosult s az annak kiszolgáltatásá-

val terhelt személyek a köteles résznek természetben való kiadására megállapodtak. A köteles rész kiszámításánál a hagyatéknak az öröklés megnyíltakor az örökhagyó által elajándékozott vagyonnak pedig az ajándékozáskor volt értékét kell alapul venni, s a köteles részt ezeknek az értékeknek megfelelő hányadában kell megállapítani. Ez a szabály azonban csak a rendes gazdasági forgalmi viszonyokra vonatkozik, de nem lehet azt mereven alkalmazni akkor, ha az öröklés megnyíltától, illetve az ajándékozástól addig az időpontig, amikor a köteles részt ki kell adni a köteles rész kiszabásának alapjául szolgáló vagyontárgyak értéke az általános gazdasági viszonyok változása következtében lényegesen megváltozik, mert ebben az esetben az öröklés megnyíltakor, illetve az ajándékozáskor volt értékek alapján megállapított köteles részt a kölcsönös kiegyenlítésnek az örökösök jogviszonyában irányadó elvénél fogva az értékváltozás méltányos figyelembevételével az értékváltozáshoz képest megfelelően felemelni vagy csökkenteni kell. (K. P. I. 2903/1942.). (L. hasonló elvi állásfoglalás tekintetében a 99. sorszám alatt közölt határozatot.).

105. A *visszavásárlási jog* fenntartásának érvényességéhez a vételi szerződésre megszabott okiratba foglalás szükséges. A visszavásárlási jogot átruházni nem lehet, azt a hitelező le nem foglalhatja s az a hitelező kielégítésére fedezetül nem szolgál. (K. P. V. 3340/1942.).

Szerkesztői üzenetek.

F. I. dr. A jogeszmé elhalványulása sajnálatos velejárója a háborús helyzetnek. Jogász kötelesség ezt az elhalványulást a lehető szűk térre korlátozni. Sajnálatos tapasztaljuk azonban, hogy némely jogászok a kérdést felületesen kezelik, viszont annál örvedetesebb, ha nem jogász körökben tapasztalunk bátor kiállást a jogeszmé feltétlen tisztelete érdekében. Ilyen igen örvedetes kiállást vehetett tudomásul az ország közvéleménye a volt honvédelmi miniszter búcsúbeszédének következő részletéből: „Ugy érzem, hogy minden nehézség és sokszor ellenvélemény dacára is helyes úton haladtam és szent meggyőződése az, hogy az egyetlen helyes út, amely a törvény keretei között maradván igazságos, őszinte és egyenes még akkor is, ha az nem egyezik a napi élet ide-oda hullámzó érdekeivel és felfogásával. A magyar fajnak mindig erénye volt a jog tisztelete. Sokan mosolyogva és lekicsinyléssel emlegetik, hogy a magyar jogász nemzet. Hát igen, legyen is az! Mert ez annyit jelent, hogy a magyar örökdió maga joga felett, megvédi azt minden támadással szemben s emellett jogtisztelő lévén, igazságosan bánik mindenkivel, akivel a sors összehozza. Igazságot és jogtisztelést hirdetem s hirdetek ma is. Ez az alapja a katónás fegyelemnek, az pedig tartó pillére ezeréves hazánknak. Hirdetem és hirdetem, hogy a jogtisztelthez tartozik, hogy meggyőződésből állunk azon

az úton, amelyet törvényeink és szabályzataink előírnak." Ebben az eszmekörben mozgott különben az igazságügyi tárca tárgyalása rendjén *Benkő Géza* dr. komoly figyelmet keltett előadói beszéde is, amelyben reá mutatott arra, hogy a világháború idején felfordult a népek erkölcsi jogérzete és az ökoljog vette át az uralmat. Belföldi viszonylatban — mondta az előadó — az erkölcsi és jogi felfogás elapadóban van. Külföldi viszonylatban pedig minden komoly jogász szemében igen elszomorító jelenség az, hogy nemcsak a nemzetközi szerződéseket, hanem a legelemibb emberi és szabadságjogokat sem tartják tiszteletben. Macht geht vor Recht. A hatalom joga erősebb mint az igazságé. Multhatatlanul szükséges tehát a nemzetközi jogrend mielőbbi helyreállítása. Hogy azonban ez csak a háború után következhetik be, azt sajnálatosan tudja mindenki s így bizonyára az igazságügyi tárca kitűnő előadója is.

R. O. dr. Helyes gyakorlatnak kell a magunk részéről is minősítenünk azt, hogy a közjegyzők az osztálykivonatokat — bár erre nézve előírás nincs — aláírásukkal s pecsétjükkel látják el. Különösen, ha az átadó végzés külön papírlapon van s azt csak az aláíratlan osztálykivonat mellé teszik minden hozzárögzítés nélkül, az átadó végzésnek jelentőségéhez mért komoly külseje alig van. Az azonban, hogy az osztálykivonatokon a közjegyző aláírása helyett csak facsimile bélyegzőt alkalmaznak, helyes gyakorlatnak nem minősíthető, mert az ilyen bélyegző a közjegyzői gyakorlatban hivatalos iratokon az aláírást nem pótolja, s így ha az osztálykivonatok jelentőségét a külső kiállítással is kidomborítani óhajtják, ez csak a sajátkezü aláírással érhető el.

T. I. dr. Ilytartalmu jegyzői értesítésekről: „Tisztelettel bejelentem, hogy a leltározás feleslegessé vált, mivel a betétszerkesztő bizottság a hagyatékot képező ingatlanokat tényleges birtoklási eljárás (!) jogcímén a törvényes örökösök javára „betárgyalta“. — sajnálatosan van tudomásunk. Ha az eljárás egyébként a törvényes előfeltételeket nem nélkülözi jogszerű kifogás ellene nem volna emelhető. Bár a tényleges birtoklási eljárást szabályozó 1886:XXIX., 1889:XXXVII. és 1892:XXIX. t.-c. intenciója nem volt az, hogy akkor is helye legyen az eljárásnak, amikor a tulajdonjog bekebelezése örökösödési eljárás útján is eszközölhető, mivel azonban a törvények e részben kifejezetten tiltó rendelkezést nem tartalmaznak, törvényes lépéseket az ilyen — hangsúlyozzuk ismételtén az egyébként való törvényes előfeltételek fennforgása esetén — telekkönyvi rendezés ellen tenni nem lehet. Természetesen, ha az ilyen eljárások a szórvány körét meghaladnák, a közjegyzői karnak az ilyen abuzus megszüntetésére a megfelelő lépéseket meg kell tennie. Ebben a kérdésben különben néhai Hagymássy Károly volt paksi kir. közjegyző e közlöny 1907. évi X. évfolyamában a 49. és következő lapokon „A tényleges birtoklási eljárás a gyakorlatban“ címen cikket írt s ebben már akkor részletesen foglalkozott nemcsak az örökösödési eljárás elvonásával, hanem a tulajdonjognak házas-társak között közjegyzői okirat nélkül történő átirásával kapcsolatosan a közjegyzői kart e vonatkozásban ért sérelmekkel.

